# Öppet brev angående Håll Sverige Rents samarbete med fyra tobaksbolag

Håll Sverige Rent (HSR) är en ideell förening som finansieras av bidrag och projektmedel bland annat från Naturvårdsverket samt från insamlade medel på ett 90-konto. MEN Håll Sverige Rent samarbetar med och säljer ut sitt goda renommé till tobaksindustrin genom olika aktiviteter tillsammans med fyra tobaksbolag. Dessa vill framstå som ansvarsfulla företag som bidrar till samhällsnytta. De köper in sig och tar färg av det goda rykte som HSR har skapat för sitt arbete! HSR har all anledning att avsluta dessa samarbeten.

Varje år genomför HSR ett värdefullt arbete i övrigt runt om i Sverige som är värt allt stöd. Skolor och barn i olika åldrar engageras i arbetet mot nedskräpning för ett ökat miljömedvetande.

Tobaksindustrin har en rad strategier för att förbättra sitt rykte och dölja intressekonflikter mellan vinstintresset och folkhälsan. En av dessa strategier är att stärka sitt inflytande hos utvalda företag, beslutsfattare och ideella organisationer som t ex HSR. Detta har dokumenterats och beskrivits i många länder. Tobaksindustrin använder stora resurser till att på olika sätt påverka tobakspolitiken i världens länder. Det är väldokumenterat att de arbetar systematiskt med att förhindra, försvaga och fördröja samhällets insatser för en stärkt folkhälsa genom olika motåtgärder.

WHO:s Tobakskonvention (FCTC) som Sverige tillsammans med 182 länder ratificerat innehåller de åtgärder som behövs för att minska tobaksbruket och dess förödande konsekvenser för människors liv, hälsa och miljön. Artikel 5:3 i konventionen avråder bestämt från samarbete med tobaksindustrin, *"det finns en grundläggande och olösbar konflikt mellan tobaksindustrins och folkhälsans intressen".*

Det är viktigt att inse vilka produkter dessa bolag producerar och marknadsför samt vilka konsekvenser det får för folkhälsan och samhällets förmåga att skydda barnen. 9 av 10 tobaksbrukare börjar i tonåren eller tidigare. Utöver de traditionella cigaretterna och snuset finns nu även nya nikotinprodukter. Dessa marknadsförs som en hjälp för vuxna att sluta röka men riktas främst till unga med hjälp av betalda influensers, lockande smaker och utseende riktat till unga. Nikotin är ett gift som skapar beroende och skadar hälsan. HSR hjälper nu dessa bolag att föra ut sitt budskap. Tala om ”nedskräpning”! Dessa samarbeten med Philip Morris, Swedish Match, Japan Tobacco International och British American Tobacco, är djupt problematiska och undergräver HSR:s etiska principer samt samhällsfrämjande syfte.

Flera investerare och fonder har slutat satsa på tobaksindustrin - som är allt annat än hållbar. Enligt WHO motverkar tobaksindustrin samtliga 17 mål i Agenda 2030. Utöver ohälsa och nedskräpning är tobaksindustrin en orsak till fattigdom, barnarbete, ojämlikhet samt omfattande miljöproblem genom hela produktionskedjan, såsom massiv skogsavverkning, förgiftade marker och vattendrag, förlust av biologisk mångfald, utsläpp och avfall. FN lyfter fram det nödvändiga med ett kraftfullt genomförande av tobakskonventionen för att nå de globala hållbarhetsmålen.

HSR:s arbete syftar till att skapa en hållbar värld där arbetet leder till större insikt kring miljö- och klimatfrågor samt ett minskat läckage av skräp i naturen. HSR investerar sina tillgångar på ett miljöriktigt och i övrigt etiskt sätt enligt verksamhetsberättelsen.

Genom det omfattande samarbete som HSR har med kommuner (220 kommuner), förskolor, skolor och idrottsföreningar runt om i landet genomförs olika projekt, undervisning och deltagande i skräpplockardagar (620 000 barn). Ett lovvärt arbete. Det blir dock både cyniskt och ohållbart när barnen som ska skyddas mot tobak och tobaksindustrin, ska plocka deras tobaksskräp, och samtidigt indirekt marknadsföra och synliggöra tobaksindustrin via HSR:s varumärke på storbildstavlor och annonser i tidningar. Förutom att det är cyniskt och ohållbart är det också direkt kontraproduktivt givet HSR:s mål om minskat tobaksskräp och en bättre miljö. Just nu bidrar HSR till tobaksindustrins reklam som leder till ett ökat bruk som leder till mer skräp och fortsatt negativ miljöpåverkan runt om i världen. Enligt senaste *Hälsa på lika villkor (HLV)* har snusning i åldersgruppen 16 – 29 år ökat från 3 till 9 procent under åren 2018 – 2021.

Tobaksindustrins verksamhet kostar samhället mångmiljardbelopp varje år i sjukvårds-kostnader, förtida dödsfall, sjukskrivningar och kommunernas städning av tobaksskräp. Enligt HSR:s mätningar är 76 procent av alla skräpföremål fimpar och prillor.

En ideell förening som Håll Sverige Rent bör inte låna ut sitt välkända varumärke till tobaksindustrin för att ge dem trovärdighet och legitimera deras produkter. Med anledning av dessa oetiska samarbeten, och tobaksindustrins alla negativa effekter på både hälsa och miljö, uppmuntrar vi nu kommuner, skolor och föräldrar att sätta stopp för barnens deltagande i dessa aktiviteter.

Slutsats
Om vi med gemensamma krafter kan minska tobaksbruket, och skydda barn och unga från att börja, så kommer tobaksindustrins negativa miljöpåverkan att minska. Tills dess bör tobaksindustrin vara sin egen städpatrull och ta ansvar för sina skadliga produkter vad gäller hälsa, miljö och nedskräpning!
Håll Sverige Rent bör vårda sitt varumärke och omedelbart avsluta alla samarbeten med tobaksindustrin.
Din kommun, skola och förening kan göra skillnad för barns hälsa och en bättre miljö genom att framföra detta budskap till Håll Sverige Rent, och påverka dem att sluta samarbeta med tobaksbolag.

Undertecknare
A Non Smoking Generation, Generalsekreterare Helen Stjerna
Hjärt-Lungfonden, Generalsekreterare Kristina Sparreljung
Läkare mot Tobak, Ordförande Hans Gilljam
Lärare mot Tobak, Ordförande, Ingrid Talu
Psykologer, Socionomer och Folkhälsovetare mot Tobak, Ordförande Ywonne Wiklund
Riksförbundet Kontraktsmetoden, Ordförande Elisabeth Jacobsson
Sjuksköterskor mot Tobak, Ordförande Mona Wahlgren
Tandvård mot Tobak, Vice ordförande Birgitta Enmark
Tobaksfakta, Ordförande Lena Sjöberg
Tobaksfri duo, Nationell samordnare Jeanette Carlsson
Unga drogförebyggare, Förbundsordförande Sofie Levin